

LAKIALOITE 115/2005 vp

Laki työntekijän oikeudesta saada palkkaa äitiysloman alun osalta sekä tästä aiheutuvien kustannusten korvaamisesta työnantajalle

Eduskunnalle

ALOITTEEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Aloitteessa esitetään työntekijöille oikeutta saada palkkaa äitiysloman alun osalta sekä työnantajalle oikeutta tästä aiheutuvien kustannusten korvaukseen. Työnantajalle korvattaviksi kustannuksiksi tulisivat äitiysvapaan ajalta maksettu palkka sekä tähän liittyvät lakisääteiset sosiaalivakuutusmaksut sekä vuosilomakustan-

nukset 72 päivän ajalta. Lakialoite toteutessaan aiheuttaisi muutoksia useisiin lakeihin, kuten sairausvakuutuslakiin, niiltä osin kuin niissä säädetään äitiysloman palkasta aiheutuvista kustannuksista ja korvauksista työnantajalle. Näistä muutoksista on säädettävä erikseen.

PERUSTELUT

Suomessa monet työnantajat maksavat työehtosopimusten perusteella äitiyslomalle jäävälle työntekijälle täyttä palkkaa 72 arkipäivän ajalta (esim. valtion virkaehtosopimus, rahoitusalan työehtosopimus, vakuutusalan työehtosopimus), josta Kansaneläkelaitos (Kela) korvaa työnantajalle äitiyspäivärahan eli noin 65 prosenttia palkasta. Kaikissa työehtosopimuksissa (esim. kaupan työehtosopimus) ei työnantajaa velvoiteta maksamaan työntekijälle palkkaa äitiysloman ajalta.

Tämä velvoite johtaa monesti siihen, että työnantajat pyrkivät välttämään vakituisen työsuhteen solmimista synnytysikäisen naisen kanssa. Toisaalta em. työehtosopimuksen velvoite asettaa nais- ja miesvaltaiset työpaikat keskenään hyvin erilaiseen asemaan. Yrittäjä, joka

on palkannut paljon naisia, joutuu hyvin epäoikeudenmukaiseen asemaan suhteessa yritykseen, joka on palkannut vain miehiä. Tämän epäkohdan poistaminen edellyttää tämän lakiehdotuksen hyväksymistä sekä lain muuttamista siten, että Kela velvoitetaan korvaamaan työnantajalle täysimääräisesti äitiysloman palkka ensimmäisen 72 päivän osalta. Jotta äitiyslomalla olevat työntekijät eivät joudu keskenään eriarvoiseen asemaan, on laki edelleen muutettava niin, että kaikille työntekijöille säädetään oikeus saada täyttä palkkaa äitiysloman ensimmäisen 72 päivän ajalta. Selvityksen mukaan lisäkustannus vuodessa voisi olla noin 90 miljoonaa euroa.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

työntekijän oikeudesta saada palkkaa äitiysloman alun osalta sekä tästä aiheutuvien kustannusten korvaamisesta työnantajalle

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan työsopimuslain (55/2001) ja valtion virkamieslain (750/1994) mukaisiin virka- ja työsuhteisiin sekä kunnallisesta viranhaltijasta (304/2003) annetun lain mukaisiin virka- ja työsuhteisiin.

2 §

Oikeus äitiysvapaan palkkaan

Työntekijälle, jolla on työsopimuslain 4 luvun 1 §:n mukainen oikeus äitiysvapaaseen, maksetaan täyttä palkkaa äitiysvapaan alusta luvun ajalta, johon sisältyy 72 arkipäivää.

3 §

Työnantajan oikeus korvaukseen

Työnantajalla on oikeus saada korvaus 2 §:n perusteella maksamastaan palkasta sekä tähän liittyvistä lakisääteisistä sosiaalivakuutusmaksuista sekä vuosilomakustannuksista.

4 §

Korvauksen maksaminen

Korvausta on haettava Kansaneläkelaitokselta kuuden kuukauden kuluessa tilikauden päättymisestä tai muutoin etuus on menetetty. Myöhästymisestä huolimatta korvaus voidaan myöntää joko kokonaan tai osaksi, jos sen epäämistä on pidettävä kohtuuttomana. Vuosilomakustannukset maksetaan työnantajan maksettua kokonaisuudessaan lomanmääräytymisvuotta koskevan vuosilomapalkan tai lomakorvauksen.

Muutoin korvauksen hakemisessa, maksamisessa ja muutoksenhaussa menetellään siten kuin sairausvakuutuslaissa (374/1963) säädetään työnantajan oikeudesta saada korvausta maksamastaan palkasta.

5 §

Voimaantulosäännös

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2006.

Helsingissä 3 päivänä lokakuuta 2005

Ben Zyskowicz /kok
Eero Akaan-Penttilä /kok
Sirpa Asko-Seljavaara /kok

Kaarina Dromberg /kok
Leena Harkimo /kok
Pertti Hemmilä /kok

LA 115/2005 vp — Ben Zyskowicz /kok ym.

Hanna-Leena Hemming /kok
Anne Holmlund /kok
Jyri Häkämies /kok
Marjukka Karttunen /kok
Jyrki Katainen /kok
Jari Koskinen /kok
Pekka Kuosmanen /kok
Esko Kurvinen /kok
Jere Lahti /kok
Kalevi Lamminen /kok
Jouko Laxell /kok
Suvi Lindén /kok
Marjo Matikainen-Kallström /kok
Olli Nepponen /kok
Tuija Nurmi /kok
Heikki A. Ollila /kok
Reijo Paajanen /kok

Maija Perho /kok
Lyly Rajala /kok
Paula Risikko /kok
Martin Saarikangas /kok
Petri Salo /kok
Sari Sarkomaa /kok
Kimmo Sasi /kok
Arto Satonen /kok
Timo Seppälä /kok
Juhani Sjöblom /kok
Marja Tiura /kok
Irja Tulonen /kok
Raija Vahasalo /kok
Jan Vapaavuori /kok
Ahti Vielma /kok
Jari Vilén /kok
Lasse Virén /kok